

INFORMAČNÝ LIST

INFORMÁCIE O OBEHOVEJ EKONOMIKE

KONCEPT OBEHOVEJ EKONOMIKY

Odpad je vynálezom ľudstva. Kým v prírode sa všetok odpad z jedného organizmu stáva potravou pre iný organizmus a všetko sa recykluje, súčasné nastavenie ľudskej spotreby a výroby sú lineárne – vyťažené zdroje sa spracúvajú na produkty, ktoré sa po ukončení svojej životnosti vyhadzujú, pričom zvyčajne končia v spaľovni alebo na skládke. Týmto spôsobom však prichádzame o cenné zdroje.

V porovnaní s tradičnou, lineárnou ekonomikou založenou na odpade, sa v obehovej ekonomike navrhujú a vyrábajú produkty, ktoré sa ľahko zdieľajú, prenajímajú, opätovne používajú, opravujú, renovujú a recyklujú, pričom využívajú regeneratívne zdroje a obnoviteľnú energiu. Cieľom je minimalizovať odpad a udržať produkty a zdroje v hospodárstve čo najdlhšie. V ideálnom prípade je prínos pre hospodárstvo aj pre životné prostredie obojstranne výnosný.

“Ešte sme sa nenaučili, ako zabezpečiť, aby naše plasty nekončili v oceáne, kde znečisťujú vodu po celé desaťročia.

Tento odpad je súčasťou omnoho väčšieho globálneho problému. Naša planéta sa otepľuje, živočíšne druhy miznú a zdroje, na ktorých závisíme, sú čoraz vzácnejšie. Ak budeme pokračovať v ceste “vyrob použi, zlikviduj”, nežiadúce vedľajšie účinky sú neodvratné. [...]

Obehová ekonomika by bola prínosom pre naše životné prostredie, no je to aj inteligentná ekonomika. Cieľom je udržať daný zdroj v obehu čo najdlhšie. To znamená, navrhnuť produkty, procesy a služby na optimalizáciu využívania zdrojov. Ak niečo dosiahne koniec svojej životnosti, opätovne to použijeme, opravíme alebo tomu nájdeme iné využitie. Prípadne recyklujeme obsiahnuté materiály a tie sa použijú v ekonomike niekde inde.”

Citát **Karmenu Vella**, Európsky komisár pre životné prostredie, námorné záležitosti a rybné hospodárstvo¹

Jedným z najdôležitejších ambasádorov a podporovateľov obehovej ekonomiky a obehového myslenia je nadácia **Ellen MacArthur Foundation**:

“Obehová ekonomika [...] je zámerne navrhnutá tak, aby jej výsledkom bola obnova a regenerácia, pričom jej cieľom je udržať po celý čas čo najvyššiu využiteľnosť a hodnotu produktov, komponentov a materiálov [...].”²

ZÁSADA 1

ZACHOVAŤ

- + Šetriť zdroje, produkty a materiály
- + Uprednostňovať obnoviteľné zdroje energie a materiálov
- + Odstraňovať toxické látky a používať odpad ako zdroj

ZÁSADA 2

INOVOVAŤ

Prehodnocovať obchodné modely prostredníctvom spolupráce v rámci celého dodávateľského reťazca a stimulovať nové modely spotreby prostredníctvom inteligentného dizajnu produktov a inovácií:

¹ www.unep.org/ourplanet/may-2016/articles/go-circular

² www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/TCE_Ellen-MacArthur-Foundation_26-Nov-2015.pdf

- + Služba ako produkt
- + Digitalizácia
- + Prenájom namiesto vlastníctva
- + Zdieľaná ekonomika

ZÁSADA 3

UZATVORIŤ SLUČKU

- + Vylúčiť odpad
- + Cirkulovať produkty, komponenty a materiály
- + Zlepšiť opätovné použitie, opätovnú výrobu, zdieľanie, opravu a recykláciu výrobkov

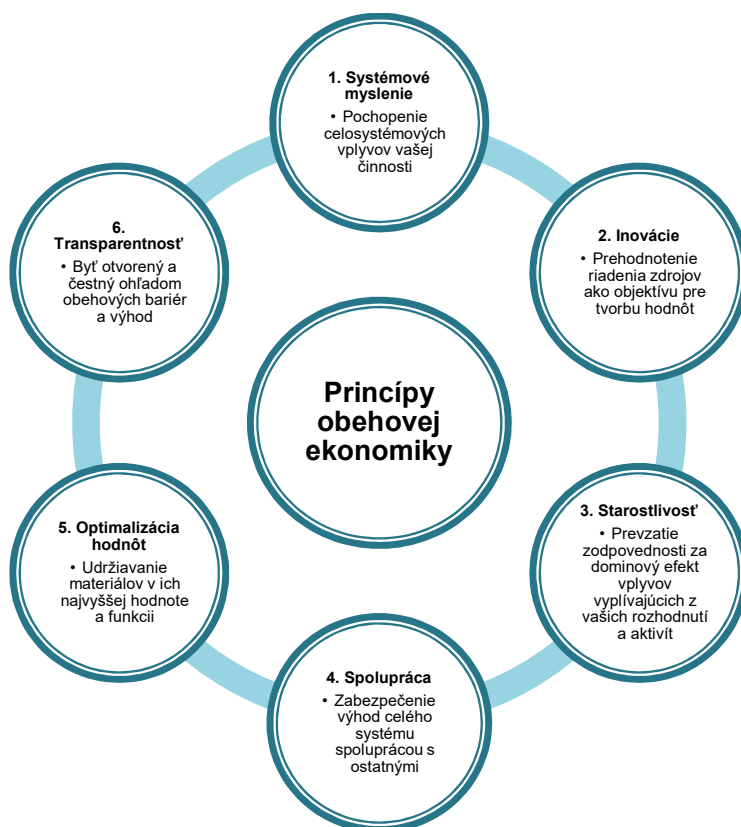
Pre viac informácií navštívte:

www.interreg-danube.eu/moveco

www.ellenmacarthurfoundation.org

ŠEŠŤ PRINCÍPOV OBEHOVEJ EKONOMIKY

Týchto šesť princípov obehovej ekonomiky definoval BSI – British Standards Institution (Britská Inštitúcia pre normy).

Viac informácií o týchto princípoch nájdete v skupine “BSI Group, Executive Briefing: BS 8001 – a Guide”³

³ Graf a zahrnutý text sú založené na www.bsigroup.com/Sustainability/BS8001_Executive_Briefing.pdf

MYŠLIENKOVÉ ŠKOLY

Nasledujúcich **sedem myšlienkových škôl** od nadácie **Ellen MacArthur Foundation** možno považovať za základ pre koncepciu obehovej ekonomiky

OD KOLÍSKY KU KOLÍSKE (C2C – CRADLE TO CRADLE)

- ✓ Navrhovanie produktov “na trvalé zhodnocovanie a opätovné využitie ako biologických tak technických zdrojov”⁴

EKONOMIKA ZALOŽENÁ NA VÝKONE (PERFORMANCE ECONOMY)

- ✓ “Predaj služieb namiesto výrobkov” (“ekonomika funkčných služieb” / “ekonomika založená na výkone”)⁵

BIOMIMIKRY

- ✓ Študovať “najlepšie nápady prírody a potom napodobňovať [...] tieto návrhy a procesy na riešenie ľudských problémov” (“inovácia inšpirovaná prírodou”)⁶

PRÍEMYSELNÁ EKOLÓGIA

- ✓ “Vytváranie procesov s uzavretou slučkou, v ktorých odpad slúži ako vstup, čím sa eliminuje pojem nežiadúci vedľajší produkt”⁷

PRÍRODNÝ KAPITALIZMUS

- ✓ “Rozoznávanie vzájomných závislostí, ktoré existujú medzi výrobou a využívaním človekom vytvoreného kapitálu a tokov prírodných zdrojov”⁸

MODRÁ EKONOMIKA

- ✓ “Používaním zdrojov dostupných v kaskádových systémoch [...] sa odpad z jedného výrobku stáva vstupom na vytvorenie nového peňažného toku”⁹

REGENERATÍVNY DIZAJN

- ✓ Podpora “systémov, ktoré sú schopné obnoviť, renovovať, revitalizovať [...] prostredníctvom integrácie prírodných procesov, činnosti spoločnosti a ľudského správania”¹⁰

Pre viac informácií navštívte:

www.ellenmacarthurfoundation.org

⁴ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/schools-of-thought/cradle2cradle>

⁵ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/schools-of-thought/performance-economy>

⁶ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/schools-of-thought/biomimicry>

⁷ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/schools-of-thought/industrial-ecology>

⁸ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/schools-of-thought/natural-capitalism>

⁹ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/schools-of-thought/blue-economy>

¹⁰ <https://env.cpp.edu/rs/about-regeneration>